Antwoorden naar aanleiding van de vragen van de leden Mei Li Vos, Groot en Kerstens (allen PvdA) aan de ministers van Economische Zaken en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de staatssecretaris van Financiën over zzp'ers die door de Bbz-regeling in de knel raken (ingezonden 8 april 2013, 2013Z06967).

Vraag 1
Kent u de berichten van zzp'ers (zelfstandigen zonder personeel) met een bijstandsuitkering die door de omzetting van een Bbz-uitkering van het voorgaande jaar naar 'bijstand om niet' financieel in de knel raken, omdat zij ineens niet meer in aanmerking komen voor toeslagen?

Antwoord vraag 1
Ja.

Vraag 2
Welke regels gelden er ten aanzien van de jaaropgave voor een zzp'er die een bijstandsuitkering ontvangt en het voorafgaande jaar in de Bbz-regeling viel?

Antwoord vraag 2
Aan de vorm van de jaaropgave stelt de Belastingdienst geen eisen, wel aan de inhoud. Ik verwijs u hiervoor naar de model jaaropgave welke de belastingdienst publiceert. Zo moeten in ieder geval de volgende zaken op de jaaropgaaf staan:

- het jaarloon voor de loonbelasting/premie volksverzekeringen;
- de ingehouden loonbelasting/premie volksverzekeringen;
- het totaal aan verrekende arbeidskorting;
- of er rekening is gehouden met de loonheffingskorting;
- het burgerservicenummer (BSN) van de werknemer;
- het loon voor de Zorgverzekeringswet (ZVW);
- de totale ingehouden inkomensafhankelijke bijdrage ZVW;
- het totaalbedrag aan verrekende levensloopverlofkorting.

Vraag 3
In welk jaar hoort de Bbz-uitkering, die met terugwerkende kracht tot 'bijstand om niet' wordt omgezet, in de jaaropgave te worden opgenomen?

Antwoord vraag 3
Inkomsten van zelfstandigen, waaronder zzp'ers, hebben veelal een wisselend karakter. De definitieve inkomensgegevens van zelfstandigen zijn pas na afloop van het jaar beschikbaar nadat de jaarrekening is vast gesteld. De uitkering voor levensonderhoud op grond van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) wordt dan ook in eerste instantie als een lening verstrekt en op jaarbasis berekend. Na afloop van het jaar waarin de lening is verstrekt wordt op basis van de jaarrekening de uitkering definitief vastgesteld. Dat betekent dat een algemene bijstandsuitkering op grond van het Bbz die in 2012 in eerste instantie als lening is verstrekt in 2013 definitief wordt vastgesteld. Die vaststelling kan leiden tot

omzetting in een bedrag om niet, dan wel in een terugvordering van de verleende bijstand.
In het algemeen zijn bijstandsuitkeringen belast, ook uitkeringen op grond van het Bbz. Zolang de bijstand verleend wordt in de vorm van een lening blijft de verstrekking zonder fiscale gevolgen. Er is dan geen fiscaal genietingsmoment. Dat geldt ook voor de terugvordering van de in de vorm van een lening verleende bijstand, deze blijft ook buiten de fiscaliteit.
Het tijdstip van definitieve vaststelling van een uitkering op grond van de Bbz is bepalend voor de fiscale gevolgen, en dus ook voor het tijdstip van vermelden op de jaaropgaaf. Stelt men in het jaar na de verstrekking van het geld (de lening) vast dat men niet of niet alles hoeft terug te betalen dan is er op dat moment fiscaal inkomen genoten en hoort dit te worden vermeld op de jaaropgave van dat jaar.

Vraag 4
Deelt u de mening dat het niet wenselijk is dat de omgezette Bbz-uitkering en de WWB-uitkering in één jaaropgave worden opgenomen, waardoor aanspraak op toeslagen kan vervallen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord vraag 4
Nee, zie ook antwoord bij 2 en 3, wat in een bepaald jaar wordt genoten aan loon dient ook op de jaaropgave van dat jaar te staan. Het op één jaaropgave vermelden van de omgezette Bbz-uitkering en de Wet werk en bijstand-uitkering (WWB) past in dit stramien.

Vraag 5
Hoe beoordeelt u de handelwijze van de Belastingdienst en de gemeente zoals in bijgaande e-mail verwoord (in verband met privacy onderhands meegestuurd)? Kunt u ingaan op de casus zoals beschreven in de e-mail?

Antwoord vraag 5
De WWB, waarvan het Bbz onderdeel is, is gedecentraliseerd en wordt uitgevoerd door de gemeenten. Hierdoor kan de minister van SZW niet in de besluitvorming inzake individuele gevallen treden (artikel 76, eerste lid, van de WWB). In algemene zin geldt dat gemeenten gehouden zijn om een als lening verstrekte Bbz-uitkering af te wikkelen zoals aangegeven in de casus.
Daar waar het de Belastingdienst betreft kan gelet op de geheimhoudings-verplichting niet worden ingegaan op het individuele geval. Echter in algemene zin kan wel gemeld worden dat deze afwikkeling tot gevolg heeft dat iemand in het jaar van omzetting fiscaal meer inkomen heeft genoten met de geschetste gevolgen voor toeslagen. In dergelijke gevallen levert het achteraf moeten terugbetalen van toeslagen ook vaak betalingsproblemen op voor betrokkenen. Het is dan ook verstandig om in het geval er een dergelijke lening wordt gegeven om de inkomensschatting voor toeslagen in het daarop volgende jaar bij te stellen door het inkomen voorzichtigheidshalve alvast op te hogen met het bedrag van de lening. Dit voorkomt dat later alles ineens moet worden terugbetaald.